

одного чи кількох зовнішніх ушкоджуючих факторів — фізичних, хімічних, біологічних, психічних, що зовніше суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди здоров'ю або фізичного розпаду здоров'я.

1. Коржанський М. Д. Кваліфікація злочинів: Навч. посіб. — К.: 2002. 2. Борісєв В. // Куц В. Н. Преступлення проти життя і здоров'я: проблеми кваліфікації. — Х.: Консул законності. — 1975. — № 7. 4. Дуріанов Н. Д. Поняття телесних пошкоджень // Соц. уголовному праву // Советское государство и право. 1956. — № 1. — с. 83-90. 5. Дубинин Д. А. Ответственность за телесные повреждения по советскому уголовному праву // Просвещение. 1964. — с. 67. 6. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1998р № 6. — Інформаційний центр «Літа» при Міністерстві України -база «Закон».

С.Я. ЛИХОНА

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА: ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Данная научная статья посвящена изучению одного из институтов Особенной части уголовного права, а именно преступлений против безопасности человеческого существования, которые посягают на данный родовой объект, являются конвенционными в основу определения дефиниции этих преступлений, по мнению автора статьи, следует положить их определение, которое содержится в Римском Статуте Международного уголовного суда.

This scientific article is devoted to the problem of the institutes of criminal law — the crimes against safety of humanity. These crimes are conventional. The most full and well known definition of the crimes against safety of humanity is in the Rome Statute of the International Criminal Court.

Держава і право є найбільш важливими і складними для вивчення і розуміння інститутами сучасної правової системи. Якщо право асоціюється із справедливосттю і порто однією із основних функцій сучасної держави є забезпечення безпеки людини і суспільству право характеризується не тільки як особливий різновид соціальних норм, а і результат відображення соціальної діяльності, який обумовлює конкретні рішення деяких у суспільстві.

Відмінність правових від інших соціальних норм полягає в тому, що норми права діють по відношенню до всіх учасників суспільної взаємодії, незалежно від їх волі та свідомості, майнового чи соціального становища, а також промаїтності, що є особливим атрибутом державних утворень. Одним із прикладів таких сучасних держав є Європейський Союз, який об'єднує суверенні держави, сам має ознаки такого феномену як держава існування Європейського Союзу як державного утворення неможливе без іншого феномену, який виступає як його обов'язкова ознака, а саме — права Європейського Союзу. В зв'язку із тим, що право фіксує не лише статус громадянина (міру його права і відповідальності), встановлюючи межі його свободи, але і статус держави (права і обов'язки між і можливості здійснення їх діяльності), то у своєму впливі на суспільні відносини воно є найбільш ефективним.

© ЛИХОНА Софія Якієвна — доктор юридичних наук, професор кафедри права держави та кримінології Київського національного університету імені Шевченка, м. Київ

Юридичні і політичні науки

359

носії воно покликане виступати як система нормативних принципів, які визначають загальнообов'язкові правила поведінки суб'єктів правовідносин, якими є не тільки громадяни, а і держави, державні органи, державні організації та інституції.

В цьому зв'язку норма права як така, що визначається як окрема особа, так і державою в цілому (стандарт поведінки особи в суспільстві і стандарт поведінки держави стосовно особи і держав стосовно інших держав) стає затребуваною при усвідомленні необхідності не лише правового регулювання, а і безпеки певних суспільних відносин.

З практичної точки зору важливо також відмітити, що функціонування будь-якої держави є наслідком взаємодії великої кількості інтересів особи (економічних, політичних, культурних, моральних тощо), які виявляють собою природну рушійну силу на шляху досягнення гармонійного стану суспільства, яке оптимально враховує інтереси інших держав, суспільств, окремих осіб, окремих соціальних груп, і, як результат, інтереси всього людства в цілому.

Разом із тим слід звернути увагу, що діалектичну протилежність права як явищу «можливого» являють правовідносини, що виступають формою практичної реалізації встановленого в нормі правила поведінки. Проблема взаємодії норм права і правовідносин в межах забезпечення безпеки людства має не тільки теоретичне, скільки практичне значення. Правовідносини в даній сфері виникають, змінюються і припиняються під впливом юридичних фактів, пов'язаних із діяльністю державних органів, які представляють інтереси конкретних держав. Особливості подібних фактів полягають в тому, що, з врахуванням їх характеру, вони можуть погрожувати за собою (або тігнути) конкретні правові наслідки. Але існують певні складнощі у їх встановленні, тому що індивідуальному державі важко довести причетність конкретної особи до таких обставин.

Укладення завдання забезпечення безпеки людства в сучасних умовах призводить до того, що використання правових норм сьогодні все більше зводиться головним чином до встановлення рамок (меж) можливої поведінки суб'єктів права, а також процесу вирішення розбіжностей між ними. При цьому проблема вирішення міжнародних конфліктів, які призводять до загроз безпечі людства, часто зводиться до покарання окремих осіб, а не до встановлення істотних і спрямування зусиль на забезпечення завдання, яке полягає в неупущенні подібної ситуації в майбутньому.

В цьому зв'язку необхідно сприйняти правові положеження, які б забезпечували гармонізацію національного законодавства будь-якої країни з інтересами світового співтовариства.

1. Кожна країна повинна прийняти такі законодавчі норми, які дозволяють їй кваліфікувати суспільно небезпечні діяння проти людства як злочини.
2. Кожна країна може вимагати, щоб діяння вважались злочинними, якщо вони здійснені проти неї на території іншої держави.
3. Для розкриття до мінімуму вплиди від злочинної діяльності і більшого до максимуму покарання за участь в подібній діяльності сторони мають здійснювати збір і обмін інформацією в глобальних масштабах про злочини проти людства, які готуються.

Ці дві зайшли відображення в теорії академіка РАН В. С. Нерсесянца, який пропонує розглядати державу і право як необхідні форми свободи людей, які забезпечують їх формальну рівність (лібертарно-юридична концепція розуміння (тлумачення) права і держави).

Новий тип держави в межах розвитку лібертарно-юридичної концепції можна співвіднести з ефективним типом держави. Вихідним принципом для визначення ефективності діяльності такої держави є принцип поваги до прав особи, забезпечення прав і свобод окремої особистості при врахуванні інтересів всього соціуму.